

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКО-
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
РДГУ

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

12 березня 2020 року

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра технологічної освіти
Сарнський педагогічний коледж РДГУ
ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”
РМЦТУМ Рівненської міської ради
Комунальний заклад “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради**

**“ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”**

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

12 березня 2020 року

Рівне – 2020

УДК: 373.5.015.311:331

П 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради ФТФ РДГУ (протокол № 4 від 28 квітня 2020 р.)

П Проблеми технологічної освіти учнівської молоді: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (12.03.2020 р.) / упорядники: М.С. Янцур, О.А. Герасименко. Рівне: РДГУ, 2020. 82 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Проблеми технологічної освіти учнівської молоді”, яка була проведена 12 березня 2020 року на кафедрі технологічної освіти РДГУ спільно з працівниками Сарніського педагогічного коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою технологічної освіти Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 квітня 2020 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2020

А.Г. БОДАШКО, Д.В. СИНГАЇВСЬКИЙ

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ
ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ 5-7-Х КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ
ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ
ВИРІШЕННЯ КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗАДАЧ**

Сучасний розвиток науки, техніки й технологій, сталять перед людством складні глобальні завдання, які можуть розв'язати лише творчі особистості. Зазначені чинники суттєво підвищують вимоги щодо підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів до майбутньої трудової діяльності. Отже, розвиток творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання є актуальною проблемою сучасної педагогіки. Вона висуває важливі завдання з удосконалення творчих здібностей школярів, адже їм після завершення навчання доведеться розвивати економіку нашої держави на інноваційній основі, відроджувати національну культуру тощо [1].

Проблема здібностей знайшла своє відображення в дослідженнях багатьох вчених. Ними вивчалися такі аспекти: природа здібностей (Б.М. Теплов, С.Л. Рубінштейн, В.Д. Шадріков); структура здібностей та їх класифікація (Б.Г. Ананьєв, В.П. Зінченко, Є.С. Ігнат'єв, А.Г. Ковальов, В.А. Крутецкий, В.С. Кузін, О.М. Леонт'єв, Б.Г. Мещеряков, К.К. Платонов), взаємозв'язок здібностей, знань, умінь та навичок (Б.Г. Ананьєв, А.Г. Ковальов, В.Н. Мясіщев, Б.М. Теплов); особливості формування та розвитку здібностей (Ю.З. Гільбух, А.Г. Ковальов, Н.П. Лінькова, К.К. Платонов, С.Л. Рубінштейн, Б.М. Теплов) [2].

Здібності – це сукупність індивідуально-психічних якостей особистості, які виражають її готовність до оволодіння певними видами діяльності й до їхнього успішного виконання та свого вдосконалення в них. Під здібностями розуміють високий рівень інтеграції та генералізації психічних процесів, властивостей, дій та їх систем, що відповідають вимогам діяльності [8, с. 91-94]

У формуванні й розвитку здібностей вирішальну роль відіграють зовнішні умови, навчання та виховання, різні види

діяльності. Особистість формує й розвиває свої здібності в процесі накопичення і засвоєння досвіду минулих поколінь [8, с. 91-94].

Для класифікації здібностей використовують різні критерії. Наприклад: на основі розвитку конкретних психічних процесів виокремлюють сенсомоторні, перцептивні, мнемічні, імажинативні, мислительні, комунікативні здібності; на основі тієї чи іншої предметної галузі розрізняють наукові (математичні, лінгвістичні, гуманітарні), творчі (музичні, літературні, художні), інженерні тощо. Пізнавальні здібності поділяють на здібності до: набуття знань (навчальність); перетворення знань (креативність); застосування знань (інтелект). Розрізняють загальні та спеціальні здібності. [3]

Творчі здібності – це здатність дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, це націленість на відкриття нового і здатність до глибокого усвідомлення свого досвіду [7].

Складниками творчої здібності є: творче мислення, творча активність, творчий пошук, творче спілкування, творча діяльність [4].

Моляко В.А. [5], спираючись на роботи багатьох дослідників, запропонував слідуєчу структуру творчих здібностей, включаючи в них: домінуючу роль пізнавальних мотивів; дослідницьку творчу активність, що полягає в винаході нового, в постановці і вирішенні проблеми; можливості досягнення оригінальних рішень; можливості прогнозування результатів; здібності для створення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, моральні, інтелектуальні оцінки.

Вважаємо, що ефективність розвитку творчих здібностей учнів 5-7-х класів в процесі гурткових занять підвищиться, якщо навчальний процес буде реалізуватися з використанням методів вирішення конструкторських задач.

Задачі, питання та практичні завдання являються ефективним дидактичним засобом, який активізує творчу діяльність учнів, особливо якщо вони є проблемними, а саме у їх змісті закладені протиріччя [6].

Конструкторські задачі спрямовані на побудову моделі об'єкта, що проєктується, задовольняє вимогам відповідності форми та змісту задуманого.

Процес рішення конструкторської задачі будується на основі цілісності процесу художнього та технічного конструювання. Технічне конструювання направлено на створення об'єкта в його функціональній, матеріальній основі. Художнє конструювання направлено на створення доцільною предметної форми, образу об'єкта, відповідно до закономірностей формоутворення: впорядкованості, пропорційності, гармонійності, динамічності, колірного оформлення тощо.

Слід зазначити, що дані завдання, засновані на використанні пошукових, дослідницьких методів, є одним з найважливіших засобів розвитку конструкторських здібностей учнів, спостережливості, просторової уяви, мислення і спрямовані на формування та розвиток інтелектуальних, художньо-графічних, конструкторсько-технічних, техніко-технологічних умінь і навичок учнів.

Структура даних завдань у контексті процесу проєктування будується на основі наступних етапів: 1. Формулювання конструкторського завдання (проблеми) (наоснові проведеного на попередньому етапі передпроектного аналізу); 2. Формування ідеї (створення ідеальної (уявної) моделі); 3. Пошук та аналіз можливих варіантів рішення конструкторської задачі (створення образно-знакових моделей проєктованого об'єкта: схем, начерків, ескізів); 4. Конкретизація та опрацювання кращого рішення (створення образно-знакової моделі проєктованого об'єкта: технічної документації); 5. Створення дослідного зразка і його апробація (створення матеріальної моделі проєктованого об'єкта і його подальші випробування). 6. Коригування та оцінка попередньої діяльності [6].

У своїй методиці ми застосовуватимемо конструкторські задачі котрі диференціюються за рівнем складності, що дасть можливість індивідуалізувати процес навчання конструювання з урахуванням сформованості конструкторських умінь учнів: задачі на конструювання за зразком; задачі на доконструювання

(доопрацювання або пошук відсутньої ланки); задачі на переконструювання (внесення конструктивних змін); задачі на конструювання за власним задумом (творчі завдання).

ЛІТЕРАТУРА

1. Липка Д., Чубар В. Розвиток творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи в процесі трудового навчання. ЦДПУ ім.В.Винниченка. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/iv-amizhnarodna-naukovo-praktychna-onlain-internet-konferentsiia-problemy-ta-innovatsiyi-v-pryrodnycho-matematychniy-tekhnologichniy-i-profesiyniy-osviti-2018/seksiia-5/7858-rozvytok-tvorchykh-zdibnostey-uchniv-zahalnoosvitnoyi-shkoly-v-protsesi-trudovoho-navchannya>.
2. Мамус Г.М. Розвиток технічних здібностей майбутніх вчителів трудового навчання у процесі конструювання та моделювання швейних виробів (методичний аспект). Київ. 2001.
3. Основи загальної психології: навч. посібник: у 2-х т. / укладачі: О.В. Полозенко, Л.М. Омельченко, С.В. Яшник, В.І. Свистун, В.І. Стахневич, І.А. Мартинюк, Л.М. Жуковська. Київ: НУБіП, 2009. Т.ІІ. 257 с.
4. Палієнко Н. Розвиток творчих здібностей учнів. Трудове навчання. 2012. №6. С.29.
5. Проблемы способностей в советской психологии: Межвузовский сборник научных трудов. Ленинград: ЛГПИ. 1984 г.
6. Роль конструкторських задач у розвитку творчих можливостей учнів. Класифікація конструкторських задач. Методи вирішення конструкторських задач URL: <https://studfile.net/preview/5242038/page:8/>.
7. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання. 2-е вид., доповн., переробл. Київ: Богданова А.М., 2009.
8. Янцур М.С. Основи теорії технологічної освіти: навч. посібник: курс лекцій: для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта» та спеціальності «Середня освіта. Трудове навчання та технології». Рівне: РВВ РДГУ, 2018.

ЗМІСТ

Бодашко А.Г., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку творчих здібностей учнів 5-7-х класів в процесі гурткових занять з використанням методів вирішення конструкторських задач.	3
Годун К.О. Методичні особливості формування наукового світогляду учнів на уроках технологій в новій українській школі.	7
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності в учнів основної школи в процесі трудового навчання.	10
Гурський І.В., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку естетичної культури в учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології» на основі традицій рідного краю з використанням мультимедійних технологій.	14
Козубчик Д.В., Симонович Н.В. Теоретичні аспекти розвитку ініціативності та підприємливості в учнів 10-11-х класів на заняттях з предмету «Технології» з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання.	19
Мороз О.П., Яциур М.С. Теоретичні засади розвитку предметно-перетворювальної компетентності в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології». .	23
Василець В.А., Фещук Ю.В. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням хмарних технологій.	27
Хилько Л.С. Сучасні методики формування ціннісних ставлень особистості вихованців молодшої вікової категорії (на прикладі гурткової роботи закладу позашкільної освіти Рівненського міського центру творчості учнівської молоді).	31
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Основи композиції та кольорознавства» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної грамоти і творчого мислення дизайнера.	46

Івашко О.Г., Климчук В.М. Івашко П.Г. Геометричне моделювання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів технічних коледжів.	50
Клюд О.В. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	51
Козяр М.М. Формування графічної компетентності здобувачів вищої освіти за допомогою електронних педагогічних програмних засобів.	55
Парфенюк О.В., Козачок А.М., Ключко В.В., Ковальчук О.Р. Розвиток просторової уяви здобувачів вищої освіти за допомогою засобів чотиривимірної графіки.	59
Сасюк З.К., Похильчук І.О. Основні аспекти графічної підготовки здобувачів вищої технічної освіти засобами геометричного моделювання на ПЕОМ.	61
Симонович Н.В. Реалізація та зміст дисципліни «Дизайн предметів інтер'єру» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної підготовки.	64
Шумік М.С., Олексюк Г.Я. Проблеми удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технології.	68
Янциур М.С. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до формування в учнів основної школи алгоритму вибору професій.	72
Білітюк В.В. Проблеми організації уроків трудового навчання в ЗОШ.	75
Відомості про авторів	79

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

(12 березня 2020 року)

Упорядники: *Янциур Микола Сергійович,
Герасименко Олександр Анатолійович.*

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Герасименко О.А.

Здано до набору 15.03.2020 р. Підписано до друку 28.04.2020 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4, 5.
Обл. вид. арк. 4, 55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра технологічної освіти
(к. 98, тел. 0362-63-42-49, 094-967-7580)
тел. моб. 0989549096; E-mail:ppitp@ukr.net.